

Agrotehničke aktivnosti u trajnim nasadima tijekom ožujka

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 10.03.2026 Брой: 3/2026

Ožujak je obilježen čestim vremenskim promjenama, budući da je mjesec prijelazni između zime i proljeća. Važna značajka je i prisutnost stratosferskog zagrijavanja. Povećanje duljine dana i sunčevog zračenja dovode do primjetnog porasta temperatura.

U ožujku će voćne kulture proći kroz faze: bubrenje pupova, pucanje pupova, formiranje pupova i cvatnja kod vrsta koštičavog voća koje rano cvatu (badem, marelica, breskva, trešnja). Predviđene minimalne temperature za mjesec, do minus 7°C, bit će kritične za voćke koje su ušle u faze formiranja pupova i cvatnje.

Pred kraj prvog desetljeća očekuju se temperature ispod klimatske norme, osobito u sjevernoj i istočnoj Bugarskoj. Nije isključena snježna padalina, uključujući i u nizinskim područjima, iako prilično kratkotrajna. U planinama će se stvoriti uvjeti za novi snježni pokrivač. Minimalne temperature u kotlinama mogu biti negativne, a jutarnji mrazovi bit će česta pojava.

Nakon očekivanog kratkog hlađenja na kraju prvog desetljeća, za većinu dana drugog desetljeća predviđene su prosječne dnevne temperature iznad biološkog minimuma. Dnevne temperature će doseći proljetne vrijednosti, osobito u nizinama i Podunavskoj ravnici. Vrijeme će, međutim, ostati dinamično. Prolazni mediteranski cikloni mogu donijeti oborine – uglavnom kišu, ali tijekom kratkih hlađenja na visokim poljima moguć je i mokri snijeg. Kontrasti između toplih i hladnijih dana bit će karakteristični.

Tijekom trećeg desetljeća ožujka, razvoj poljoprivrednih kultura nastaviti će se pri temperaturama iznad klimatskih normi, s više sunčanih sati i tipičnom proljetnom dinamikom. Oborine će biti uglavnom u obliku kiše, često u obliku kratkih, ali intenzivnih proljetnih pljuskova. Jutarnji mrazovi bit će mogući samo uz vedro i mirno vrijeme, uglavnom u kotlinama. Kratka hlađenja ne mogu se potpuno isključiti.

U rasadnicima voća

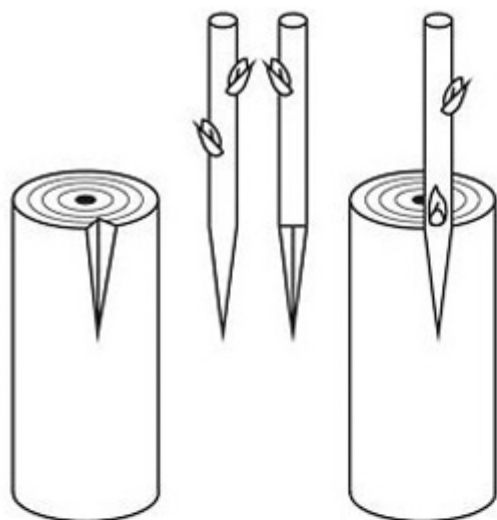
Završava se sjetva sjemenskih gredica i sadnja podloga u rasadniku.

Matice se sade najkasnije do kraja prvog desetljeća. Dvogodišnje matične nasade se režu na panj – 3-4 cm iznad tla.

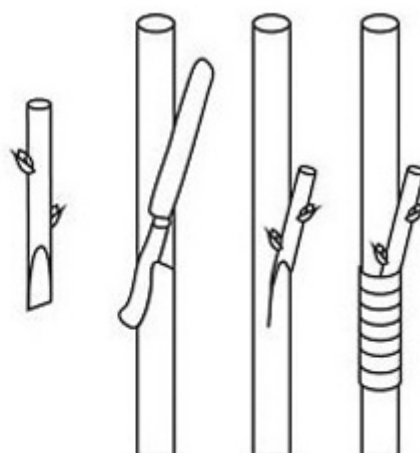

Sjemenske gredice s vrstama jabučastog voća, matice i dvogodišnji rasadnici gnoje se s 10-12 kg/dekar amonijevog nitrata ili s istom količinom (ekvivalentno 10-12 kg/dekar amonijevog nitrata) drugog dušičnog gnojiva. Sjemenske gredice se obrađuju kako bi se razbila korica tla, uništio korov i ugradio dušično gnojivo.

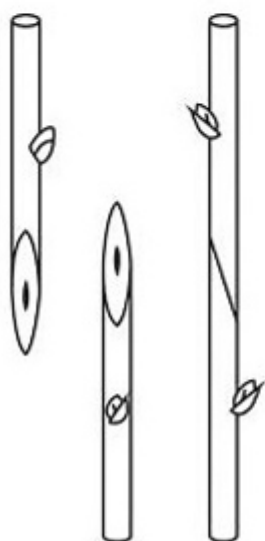
Po potrebi se provodi proređivanje materijala podloga. Biljke vrsta jabučastog voća ostavljaju se na razmaku od 6-8 cm, a vrsta koštičavog voća – oko 4 cm.

1.

2.

3.

1. присаждане на кози
крак

2. присаждане на
страничен разрез

3. присаждане на
копулация

Podloge u rasadnicima koje nisu prihvatile kalem ponovno se kaleme. U praksi se najčešće ponovno kaleme metodom "jezik i utor", bočnim furnirom ili jednostavnim spojem.

U voćnjacima

Rezidba za proizvodnju i pomlađivanje vrsta jabučastog i koštičavog voća te formiranje krošnje u mladim voćnjacima može se provoditi do faze 'mišje uho' pupova.

Sade se novi voćnjaci, a istovremeno se provodi prva rezidba.

Nastavlja se zamjena uginulih stabala u mladim voćnjacima.

Provodi se prva prihrana dušičnim gnojivima. U mladim voćnjacima gnoji se samo redovi stabala, dok se u starijim gnoje cijeli međuredni prostori. Gnojivo se rasipa po površini i ugradi plitkom obradom. Potrebna količina gnojiva određuje se na temelju rezultata analize listova provedene prethodne godine. Ako analiza nije dostupna, gnojite s 15-20 kg/dekar amonijevog nitrata ili istom količinom drugog dušičnog gnojiva.

Osiguravaju se pčelinje zajednice za oprašivanje cvjetova. Za 10 dekara osigurava se 3-4 dovoljno jake pčelinje zajednice. Najprikladnije ih je smjestiti s obje strane reda. Pčele postižu maksimalnu sposobnost oprašivanja na sunčanim i mirnim danima s temperaturama od 20 – 22 °C, kada mogu putovati do 3 km od košnice.

Poduzimaju se mjere za zaštitu biljaka od kasnih mrazeva. Mjere suzbijanja uključuju grijanje, stvaranje dima i pokretanje zraka, prskanje ili navodnjavanje te kemijske proizvode. Zagrijavanje zraka postiže se izgaranjem goriva visoke energije – loživog ulja, nafte, prirodnog plina, starih automobilskih guma. Pale se sat vremena prije nego što temperatura padne na kritičnu točku za biljke, a vatra se održava sat vremena nakon izlaska sunca.

Za stvaranje dima koriste se posebne dimne svjetiljke ili inertni materijali poput slame, piljevine, grančica i treseta. Raspoređuju se u hrpe u redovima, na međusobnom razmaku od 30-60 m i 5-6 m unutar reda. Potrebno je oko 100 kg zapaljivog materijala po dekaru, raspoređenog u 10 hrpi.

Kod nadzemnog prskanja koristi se svojstvo vode da oslobađa toplinu pri smrzavanju, dok se navodnjavanjem voćnjaka povećava toplinska vodljivost i zračenje tla, što rezultira porastom temperature zraka za 2-3 °C. Kako bi se spriječila kristalizacija stanične vode u pupovima i zaštitilo od temperatura ispod nule, možete koristiti proizvode na bazi polimera i kopolimera, kao što je Scudo Therm (1-2 l/100 l vode) ili biostimulatore poput *Grow Plant Stop Freeze*, *Stop Freeze*.

Preventivno ili u slučaju oštećenja voćnih pupova i cvjetova od mraza, kako bi se potaknulo cvjetanje, ako su voćne vrste još u ovoj razvojnoj fazi, možete ih folijarno hraniti tekućim gnojivom specijaliziranim za primjenu tijekom cvatnje - *Cynoyl Z Special*, *ERT 23 plus*, *Archer OsmoCare* ili giberelinskom kiselinom.

Pukotine od mraza zakucavaju se malim čavlima. Uzdužne pukotine od mraza premazuju se premazom za rane na drveću.

Po potrebi se provodi navodnjavanje prije ili tijekom cvatnje. Obično je obvezno kada je zima suha, a slijedi proljeće s nedovoljnim oborinama.

Zrela stabla i stabla manje vrijednih sorti ponovno se kaleme.

Skeletne grane se skraćuju, obično neposredno iznad drugih podjela skeletnih grana, a vodeći izdanak – malo iznad razine skeletnih grana. Deblje podjele skeletnih grana koriste se za ponovno kalemljenje, skraćuju se ovisno o položaju rasta – niže postavljene ostavljaju se duže, a više postavljene – kraće. Vrlo dobri rezultati postižu se kalemljenjem metodom "jezik i utor".

U nasadima jagoda

Popunjavaju se prazna mjesta u novim nasadima jagoda i nasadima u rodnosti. Gnoji se s 10-12 kg/dekar amonijevog nitrata ili istom količinom drugog dušičnog gnojiva i okopava.

U grijanim staklenicima, kada plodovi počnu sazrijevati, temperatura tla se podiže na 15-18 °C, a temperatura zraka – na 20-25 °C. Tijekom toplijih sati dana, staklenici se provjetravaju.

Kako bi se osiguralo dobro oprašivanje u staklenicima, unose se 2-3 pčelinje zajednice na 10 dekara.

U nasadima malina

Nastavlja se popunjavanje praznih mjesta u nasadima. Ako nisu posječene nakon berbe, izdanci koji su rodili prošle godine se izrezuju i spaljuju.

U dvogodišnjim nasadima, svi slabi izdanci iz korijena se režu do površine tla, ostavljajući 2-3 najjača za formiranje grma.

U starijim nasadima provodi se rezidba za skraćivanje. Također se proređuju zamjenski izdanci. Nasadi se prihranjuju s 10-12 kg/dekar amonijevog nitrata ili istom količinom drugog dušičnog gnojiva i okopavaju.

Ako jesenska gnojdba gnojem te fosfornim i kalij